

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒
รอบการประเมินที่ ๑/๒๕๖๘ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ชื่อ - นามสกุล นางสาวน้ำฝน อิศระ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว
หัวข้อการพัฒนา ดินดี ชาดีไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงฟื้นฟู
วิธีการพัฒนา เรียนออนไลน์
วันที่พัฒนา ๓ มกราคม ๒๕๖๘
สถานที่ สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว
หน่วยที่จัดอบรม กลุ่มพัฒนาระบบ กองการเจ้าหน้าที่ กรมพัฒนาที่ดิน
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความเข้าใจของภัยคุกคามทรัพยากรดินในประเทศไทยเรื่องการกร่อนดิน การขาดสมดุลของธาตุอาหาร และความเค็มของดิน ในเรื่องปัจจัยการเกิด ผลกระทบ และเทคโนโลยีการจัดการ

๒. เพื่อนำแนวทางการปฏิบัติเหล่านี้มาปรับใช้ และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างแพร่หลาย จะสามารถต่อสู้กับภัยคุกคามทรัพยากรดินได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความยั่งยืนในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทยต่อไป

สรุปสาระสำคัญ

สถานการณ์ปัจจุบันของภัยคุกคามทรัพยากรดินในประเทศไทย ภัยคุกคามของทรัพยากรดิน ๓ ประเภท คือ

๑. การกร่อนดิน (soil erosion) เกิดขึ้นโดยปัจจัยต่างๆ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การจัดการดินที่ไม่เหมาะสม การสูญเสียหน้าดินทำให้ความอุดมสมบูรณ์ลดลง ๒. ความไม่สมดุลของธาตุอาหาร (Nutrient imbalance) การใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปหรือน้อยเกินไป เป็นสาเหตุให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชของทรัพยากรดินในประเทศไทย ๓. ความเค็มของดิน (Salinity) ความเค็มเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในพื้นที่ชายฝั่งทะเลและบริเวณที่รองรับด้วยเกลือหิน การแพร่กระจายของความเค็มส่งผลต่อคุณภาพดินและการเจริญเติบโตของพืช

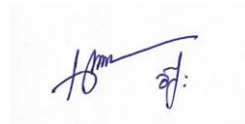
การต่อสู้กับการกร่อนดิน : สาเหตุและแนวทางแก้ไข การกร่อนดินคือการที่ดินชั้นบนถูกพัดพาหรือถูกชะล้างออกไป สาเหตุหลักมาจากปัจจัยต่างๆ เช่น น้ำ ลม และกิจกรรมของมนุษย์ การจัดการดินที่ไม่เหมาะสม เช่น การไถพรวนบ่อยครั้ง การไม่มีสิ่งปกคลุมหน้าดิน การปลูกพืชหมุนเวียนที่ไม่เหมาะสม การตัดไม้ทำลายป่า โดยเฉพาะในพื้นที่ลาดชัน ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศส่งผลให้โครงสร้างดินถูกทำลายยิ่งขึ้น และได้รับอิทธิพลมาจากลักษณะตามธรรมชาติของดินเอง เช่น โครงสร้างดิน และปริมาณอินทรีย์วัตถุ การแก้ปัญหาการกร่อนดิน ๑. การทำชั้นบันไดดิน การสร้างคันดินตามแนวระดับพื้นที่ลาดเอียงช่วยชะลอการไหลของน้ำ ๒. ปลูกพืชคลุมดิน ช่วงเวลาที่ไม่ได้เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ๓. ฟื้นฟูป่าไม้และการปลูกป่า ๔. แนวทางปฏิบัติในการจัดการดินอย่างยั่งยืน เช่น การไถพรวนแบบอนุรักษ์ การทำวนเกษตร และการปลูกพืชตามแนวระดับ ๕. การใช้เทคนิคการจัดการดินและน้ำที่เหมาะสม เช่น การคลุมดิน การปลูกพืชหมุนเวียนและการทำชั้นบันไดดิน

ความไม่สมดุลของธาตุอาหาร : ไขความลับสู่ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความไม่สมดุลของธาตุอาหาร หมายถึง ลักษณะที่ธาตุอาหารพืชสะสมในดินไม่สม่ำเสมอหรือดินมีธาตุอาหารที่จำเป็นไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต มีสาเหตุมาจาก การใช้ปุ๋ยที่ไม่เหมาะสม การจัดการธาตุอาหารพืชไม่เพียงพอ และระดับ pH ของดินไม่สมดุล ผลกระทบของความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช ส่งผลต่อสุขภาพดิน ผลผลิตพืชและสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์ในการจัดการความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช การฟื้นฟูความสมดุลของธาตุอาหารพืชและรักษาระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน ได้แก่ ๑. การตรวจวิเคราะห์ดิน ๒. ช่วงเวลาในการใส่ปุ๋ยสอดคล้องกับความต้องการของพืชและสภาพดิน ๓. การใช้เทคนิคการจัดการอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ๔. ปลุกพืชหมุนเวียน

การจัดการความเค็มของดิน : แนวทางในการป้องกันและควบคุม ความเค็มของดินเกิดจากการที่ดินสะสมเกลือโดยเฉพาะ โซเดียม แคลเซียมและแมกนีเซียม ในปริมาณมากจนมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช ความเค็มส่งผลการดูดน้ำและธาตุอาหารของรากพืชทำให้เกิดการเหี่ยวเฉา สาเหตุของความเค็มของดินในประเทศไทย ได้แก่ การชลประทาน สภาพภูมิอากาศและอิทธิพลของน้ำทะเลในพื้นที่ชายฝั่งทะเล และในเขตภาคอีสาน พื้นที่แอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร แนวทางการป้องกันและควบคุม ๑. การชลประทานที่เหมาะสม ๒. การใช้เทคนิคการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบน้ำหยด สปริงเกอร์ ๓. การระบายน้ำใต้ผิวดิน ช่วยลดการสะสมเกลือ ๔. เพิ่มอินทรีย์วัตถุ ๕. เลือกพืชทนเค็มและพันธุ์พืชที่ปรับตัวให้เจริญเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมที่มีเกลือสะสมในดิน ๖. การใช้น้ำล้างเกลือ โดยใช้น้ำเป็นระยะเวลาสั้นๆเพื่อให้เกลือที่สะสมใกล้ผิวดินละลายออกมากับน้ำ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้

ได้รับความรู้เกี่ยวกับ ภัยคุกคามทรัพยากรดินในประเทศไทย และสามารถนำมาปรับใช้ในการจัดการดินในพื้นที่ที่ดำเนินงานได้

(ลงนาม).....

(นางสาวน้ำฝน อีสระ)

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

(ลงนาม).....

(นายจรรยศ สมสาย)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว

ผู้รับรองผลการพัฒนาความรู้

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘